КАФЕДРА СПЕЦІАЛЬНОЇ ТА ІНКЛЮЗИВНОЇ ОСВІТИ
СУМДПУ імені А.С.Макаренка

КОРЕКЦІЙНО-РЕАБІЛІТАЦІЙНА ДІЯЛЬНІСТЬ: СТРАТЕГІЇ РОЗВИТКУ У НАЦІОНАЛЬНОМУ ТА СВІТОВОМУ ВИМІРІ

Присвячено 20-річчю заснування
Навчально-наукового інституту педагогіки і психології

МАТЕРІАЛИ

VII МІЖНАРОДНОЇ
НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ
КОНФЕРЕНЦІЇ

Міністерство освіти і науки України
Сумський державний педагогічний університет імені А. С. Макаренка
Інститут спеціальної педагогіки НАПН України
Факультет спеціальної та інклюзивної освіти НПУ імені М. П. Драгоманова
Університет Святих Кирилла та Мефодія в Трнаві (Словацька Республіка)
Брестський державний університет імені О. С. Пушкіна (Республіка Білорусь)
Люблинський Католичний університет Івана Павла II (Польща)
Батумський державний університет імені Шота Руставелі (Грузія)
Казахський національний педагогічний університет імені Абая (Республіка Казахстан)

«КОРЕКЦІЙНО-РЕАБІЛІТАЦІЙНА ДІЯЛЬНІСТЬ: СТРАТЕГІЇ РОЗВИТКУ У НАЦІОНАЛЬНОМУ ТА СВІТОВОМУ ВИМІРІ»

Матеріали

VII Міжнародної науково-практичної конференції

присвяченої 20-річчю заснування
навчально-наукового інституту педагогіки і психології
Сумського державного педагогічного університету
імені А. С. Макаренка

24 листопада 2021 року

Суми – 2021

УДК 376Ю1-056.26:37.013.77(477+100)(063)
К 66

Рекомендовано до друку вченою радою
Сумського державного педагогічного університету імені А. С. Макаренка
(протокол № 5 від 20 грудня 2021 року)

Редакційна колегія:
Дегтяренко Т. М. – доктор педагогічних наук, професор;
Колишкін О. В. – кандидат педагогічних наук, доцент;
Боряк О. В. – доктор педагогічних наук, доцент;
Бондаренко Ю. А. – доктор педагогічних наук, професор;
Бойченко М. А. – доктор педагогічних наук, професор;
Сбруєва А. А. – доктор педагогічних наук, професор;
Кондратюк С. М. – кандидат педагогічних наук, професор;
Кульбіда С. В. – доктор педагогічних наук, професор;
Кобильченко В. В. – доктор психологічних наук, ст. науковий співробітник;
Косенко Ю. М. – кандидат педагогічних наук, доцент;
Чобанян А. В. – кандидат психологічних наук, ст. викладач

К 66 Корекційно-реабілітаційна діяльність: стратегії розвитку у національному та світовому вимірі : матеріали VII Міжнародної науково-практичної конференції (24 листопада 2021 року, м. Суми). – Суми : СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2021. – 424 с.

Збірник матеріалів VII Міжнародної науково-практичної конференції присвячений актуальним питанням у напряму розв'язання широкого кола соціальних, науково-методологічних, психолого-педагогічних і медичних проблем щодо забезпечення життєдіяльності людей з особливими освітніми потребами та вивчення цього досвіду у вітчизняній і закордонній системах.

Видання містить матеріали наукових доповідей викладачів закладів вищої освіти, науковців науково-дослідних установ, докторантів, аспірантів, магістрантів, практичних працівників сфери охорони здоров'я, освіти, соціального захисту населення, батьків, представників органів державного і місцевого самоврядування, недержавних громадських організацій, підприємств та інших установ.

Редакційна колегія не несе відповідальності за достовірність інформації, опублікованої у збірнику. При користуванні матеріалами посилання на збірник праць та авторів є обов'язковим.

УДК 376Ю1-056.26:37.013.77(477+100)(063)

© Колектив авторів, 2021
© СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2021

Висновки. На сучасному етапі розвитку спеціальної освіти актуальною є розробка освітніх програм та педагогічних технологій, які забезпечують всебічний розвиток дітей із порушеннями у розвитку. Логопедична робота, крім того специфіка навчання дітей з порушеннями мовлення, виключає стандартний підхід або методику, кожна дитина вимагає індивідуального підбору технологій роботи, тому ігри та вправи, необхідно вміло поєднувати і комбінувати в залежності від механізму порушення і рівня мовної здібності.

ЛІТЕРАТУРА

1. Акименко, В. М. (2008) Новые логопедические технологии : учебно-метод. пособие. Ростов н/Д: Феникс.
2. Баль, Н. Н. (2010). Логопедическая работа с детьми дошкольного возраста с тяжёлыми нарушениями речи : учеб.-метод, пособие для учителей-дефектологов дошк. Учреждений. Минск : Адукацыя і выхаванне.
3. Дичківська, І. М. (2004). Інноваційні педагогічні технології.К. : Академвидав.
4. Синягина, Н. Ю. & Кузнецова, И. В. (2004). Как сохранить и укрепить здоровье детей: психологические установки и упражнения. М. .:ВЛАДОС.

Дубовик Олена Михайлівна
кандидат психологічних наук, доцент,
доцент кафедри спеціальної
психології та медицини факультету
спеціальної та інклюзивної освіти
Національного педагогічного
університету імені М. П. Драгоманова

ОСНОВНІ АСПЕКТИ РЕАБІЛІТАЦІЙНОЇ ПСИХОЛОГІЇ ДІТЕЙ, ХВОРИХ НА ЕПІЛЕПСІЮ

Актуальність. Епілепсія та епілептичний синдром залишаються одними з найбільш поширених захворювань нервової системи у дітей і призводять до тяжкої соціальної дезадаптації. Методи реабілітаційної психології спрямовані на активізацію збережених функціональних систем, залучення компенсаторних механізмів для їх реалізації. Реабілітаційна психологія сприяє вирішенню питань адаптації дітей з епілепсією в оточуючому середовищі. Оскільки при епілепсії спостерігаються стійкі специфічні відхилення з боку психічних функцій, які переважно виявляються в період між нападами, а також епізодичні психічні еквіваленти. Ступінь вираженості психічних відхилень залежить від етапу захворювання (початковий чи хронічний), ступеня злоякісності та тривалості епілептичного процесу, його локалізації, частоти пароскизмальних станів та їх еквівалентів.

Виклад основного матеріалу. Психічними еквівалентами пароскизмальних станів найчастіше є дисфорії – розлади настрою, які виникають як правило без зовнішніх причин. За своїм характером та напрямом дисфорії у хворого на епілепсію різноманітні.

При екстравертованому типі дисфорії у дітей спостерігається пригнічений настрій, похмурий настрій швидко переходить в агресивну поведінку з демонстрацією злості. Досить часто ступінь інтенсивності роздратування та злості досягає максимальної сили, тому дитина не розуміє своїх вчинків і не реагує на оточення, може завдати шкоди усім, хто її в даний момент не подобається, або перешкоджає діям.

Інший тип дисфорій – інтравертований, при якому дитина заглиблюється в себе, ні з ким не має бажання спілкуватися, стає небезпечною для оточуючих при спробі спонукання до спілкування. Характер, як правило, депресивний або субдепресивний. У відповідь може вдарити, завдати умисно шкоду, образити оточуючих людей чи тварин, щось кинути, при цьому дитина відкрито демонструє отримане задоволення.

Перебіг дисфоричних настроїв може тривати від декількох годин до декількох діб. Характерна епілептична динаміка дисфорій – поступове наростання настрою, інтенсифікація його до ступеня афекту, обов'язковий «вихід, розрядка» на комусь із оточуючих людей, потім полегшення стану – млявість, сонливість. Дисфорії дуже важко сприймаються хворими, після їх перебігу відзначається полегшення стану. Дисфоричні еквіваленти часто виникають у тих випадках, коли протисудомна терапія блокує пароксизми.

Поєднання специфічних стійких епілептичних радикалів у психіці хворого з вторинними симптомами призводять до ситуації, коли дитина перебуває у стані соціальних обмежень, що викликали стійку дезадаптацію.

Важливу роль відіграє психоосвіта рідних та опікунів, проведення фізичної реабілітації пацієнтів. Поділ психотичних симптомів на тілесну, емоційну, поведінкову складові підвищує шанси порозумітися з пацієнтом та його рідними з метою підвищення прихильності пацієнта до лікування. Стратегія компенсації поведінкових порушень підвищує шанси на контроль судомної активності.

Психотерапія в комплексній реабілітації застосовується у формі раціональної психотерапії (РП), когнітивно-біхевіоральної психотерапії (КБТ), сімейної психотерапії (СП). Особливою формою психолого-психологічного впливу є психосоціальні тренінги (ПСТ), які належать до компетенції психотерапевта та клінічного психолога. ПСТ спрямовані на формування/відновлення недостатніх/втрачених внаслідок хвороби когнітивних, мотиваційних, емоційних ресурсів особистості, навичок, знань та вмінь взаємодіяти, вирішувати проблеми, використовувати стратегії оволодіння у хворих з порушеннями соціальної адаптації, що забезпечує їх інтеграцію у суспільство.

До програми психосоціальної реабілітації хворих на епілепсію, окрім медикаментозного лікування, яка орієнтована на інтенсивну фармакотерапію відповідно до частоти та типу нападів, включено методи психотерапії та соціально психологічну терапію.

Методи психотерапії орієнтовані на раціональну, роз'яснювальну психотерапію з акцентом на освітній підхід і формування мотивації успішного лікування захворювання, з використанням спеціальних методичних рекомендації для хворих на епілепсію. Індивідуальна психотерапія (аутогенне тренування, нейролінгвістичне програмування, когнітивно-біхевіоральна терапія), що спрямована на корекцію особливостей особистості, а також закріплення отриманих на попередньому етапі навичок. Індивідуальна, сімейна психотерапія орієнтована на відновлення соціального статусу хворого, а також підтримку постійного зворотного зв'язку.

Психологічна терапія на першому етапі реабілітації вирішує актуальні для дитини питання соціального характеру. Необхідно надати рекомендації щодо навчання такої дитини та побутового життя.

Висновки. Таким чином, реабілітація психотичного розладу проводиться у комплексі з протиепілептичним лікуванням з урахуванням можливого патогенетичного зв'язку з епілептичним захворюванням та спрямована на досягнення максимально можливої компенсації захворювання.

Зайкова Ксенія Василівна
вчитель початкових класів Одеського ЗЗСО № 71
Одеської міської ради

ОСОБЛИВОСТІ ВПРОВАДЖЕННЯ ІНКЛЮЗИВНОГО НАВЧАННЯ ДЛЯ ДІТЕЙ З ПОРУШЕННЯМИ ОПОРНО-РУХОВОГО АПАРАТУ

Актуальність. На сучасному етапі в Україні спостерігається тенденція до збільшення кількості дітей, які мають відхилення у психічному і фізичному розвитку. Значну частину серед них займають діти із порушенням опорно-рухового апарату. У сучасній світовій освітній політиці за підтвердженням аналізу науково-педагогічних джерел та міжнародних нормативно-правових документів, розрізняють кілька підходів до надання освіти дітям з обмеженими можливостями здоров'я. Основні з них: мейнстримінг, інтеграція, інклюзія. Дана термінологічна лексика в останні роки досить широко використовується і в Україні.

Відповідно до умов інклюзивного навчання усі учні є повноправними особистостями дитячого колективу, забезпечуються безперешкодним доступом, підтримкою, у разі потреби – медико-соціальним та психолого-